

KVALITETSREDOVISNING 2011 FÖR NORRMALMS FÖRSKOLOR

Inledning

De uppföljningar, utvärderingar och självskattningar som genomförts under 2011 visar att Norrmalms förskolor håller en hög kvalitet och i hög grad uppfyller målen i läroplanen och de kommunala styrdokumenterna.

Till grund för bedömningen ligger stadens förskoleundersökning, skolinspektionens rapport, inspektionsrapporterna från stadens inspektörer, enheternas egna kvalitetsredovisningar och tertiärrapporter samt förvaltningens dialog med enheterna. Den samlade bilden av måluppfyllelsen och kvaliteten på Norrmalms kommunala förskolor överensstämmer i stort med kvalitetsredovisningen för 2010.

Enligt resultaten av alla utförda uppföljningar, utvärderingar, självvärderingar, inspektionsrapporter och förskoleundersökningen år 2011 är Norrmalms förskolors styrkor följande:

- Barns inflytande
- Dokumentation av barns lärande
- Pedagogisk miljö
- Informationen till föräldrarna om mål och arbetssätt

Skollagen och den reviderade läroplanen

Den 1 juli år 2011 trädde en ny skollag i kraft och förskolan är nu en egen skolform. Förskolans pedagogiska uppdrag har förtydligats vilket bland annat innebär att förskolechef och förskollärare har ett mer uttalat ansvar för att leda verksamheten.

Förskoleundersökningen 2011

Alla föräldrar i staden med barn i kommunala och fristående förskolor har tillfrågats om hur de bedömer kvaliteten i verksamheten.

Förskoleundersökningen består av sexton frågor och påståenden som föräldrarna får skatta om de instämmer i. Norrmalms kommunala förskolor har bland de tre bästa resultaten på tolv av dessa sexton frågor.

Stadsdelen hade även med nio egna tillägsfrågor i undersökningen kring de utvecklingsområden som förskolorna arbetat med. Dessa påståenden var även med i 2010 års förskoleundersökning.

I en helhetsbedömning kan förvaltningen utläsa att förskolorna på Norrmalm har en hög andel nöjda föräldrar. Stadsdelen placerar sig som nummer tre av fjorton stadsdelar i nöjd föräldrindex. 84 % av föräldrarna svarade att de anser att de som helhet är nöjda med sitt barns förskola vilket är det näst högsta resultat i jämförelse med alla stadsdelar. Det goda resultatet bekräftar tidigare års resultat och att förskolorna håller en hög kvalitet över tid.

De påståenden där de kommunala förskolorna får högst resultat är följande:

- Mitt barns nyfikenhet och lust att lära uppmuntras
- Pojkar och flickor ges lika möjlighet att utvecklas
- Mitt barns tankar och idéer tas tillvara
- Förskolan informerar mig om sina mål och arbetssätt

Resultaten från årets förskoleundersökning visar att Norrmalms förskolor behöver utvecklas inom följande områden:

- Information om vad förskolan gör för att stödja det enskilda barnets utveckling.
- Barns språkutveckling

Förskoleundersökningen visar att förskolorna bör bli bättre på att kommunicera om det pedagogiska arbetet till föräldrarna, för att de ska bli mer insatta i hur förskolorna arbetar med t.ex. barns inflytande, miljöarbete och jämställdhet.

Inspektionsrapporter

Stadens inspektörer

Stockholms stads inspektörer genomförde under år 2011 inspektioner på enheterna Johannes förskolor, Sabbatsbergs förskolor och Mitt i City förskolor. Det var 13 av stadsdelens 31 förskolor som inspekterades.

Enligt rapporten finns många styrkor inom enheterna. Följande områden lyfts fram i rapporterna:

- Det finns en tydlig ansvarsfördelning där medarbetarna är delaktiga i att formulera mål och utvärdera verksamheten.
- Den interna kompetensen tas tillvara för att utveckla verksamheten.
- Inom enheterna finns det ett väl fungerande system för kvalitetsarbetet.
- Arbetssättet i form av projekt som genomsyrar verksamheten ger enligt inspektörerna goda förutsättningar för att barnens lärande ska bli meningsfullt.
- De pedagogiska miljöerna på förskolorna är genomtänkta med en tydlig struktur och ett varierat material som är tillgängligt för barnen.
- Det finns en tydligt formulerad och väl förankrad arbetsgång för att möta enskilda barns behov av särskilt stöd.

- Föräldrasamverkan sker i olika former och det finns tillgänglig information till dem på många sätt och i olika sammanhang. Det finns goda möjligheter för föräldrarna till insyn och delaktighet.

Följande områden på enheterna behöver utvecklas:

- Gemensamma diskussioner bör genomföras kring läroplanens begrepp kunskap och lärande för att ligga till grund för valet av arbetssätt, organiseringen kring det och verksamhetsutvecklingen.
- Stadsdelens riktlinjer för flerspråkiga barn bör förankras ytterligare. Även strategier bör tas fram för att förbereda barnen för ett liv i ett allt mer internationaliserat samhälle.

Mitt i City förskolors arbete med de flerspråkiga barnen lyfts i rapporten fram som föredömligt vilket innebär att arbetet har så god kvalitet att det kan vara ett föredöme för andra enheter i staden.

Skolinspektionens inspektion

Under våren 2011 utförde den nationella skolinspektionen en tillsyn av stadens förskoleverksamheter. Varje stadsdel inspekterades var för sig och resultat lades sedan samman till en gemensam rapport för hela stadens kommunala verksamheter. I den samlade rapporten finns det även med en bedömning av de avvikelser som finns i varje stadsdel från de nationella målen. Stadsdelsförvaltningens åtgärder för att möta Skolinspektionens kritik finns inarbetad i stadsdelsnämnden verksamhetsplan för 2012.

Förutsättningar

Organisation

Norrmalms förskolor är organiserade i 7 resultatenheter fördelade på 31 olika förskolor. Varje enhet har cirka 250-280 barn och cirka 50-65 anställda.

Av det totala antalet förskolebarn på Norrmalm går 55 % i kommunal förskoleverksamhet och 45 % i enskilt drivna förskolor (per den 30 september 2011).

Cirka 95 förskolebarn är barn i behov av särskilt stöd och har åtgärdsprogram.

Cirka 15 % av förskolebarnen på Norrmalm är flerspråkiga enligt enheternas kvalitetsredovisningar.

Pedagogisk utveckling

Det finns ett väl utvecklat samarbete mellan förskolorna på Norrmalm med bl.a. pedagogiska nätverk och caféer, utbildningar och pedagogiskt forum.

Utgångspunkten är att driva den pedagogiska utvecklingen framåt genom att använda den kompetens och de resurser som finns inom stadsdelen.

Barnskötare och förskollärare har erbjudits kompetensutveckling inom stadsdelen, i stadens gemensamma satsningar och genom det statliga förskolelyftet. De kommunala förskolorna har ett nära samarbete bl.a. kring pedagogiska nätverk, pedagogiska caféer och förskolans dag. Förskolans dag genomfördes den 19 maj då projektarbeten från alla förskolor ställdes ut i Observatorieparkens damm.

Omfattande utbildningsinsatser har erbjudits medarbetarna under året i olika former för att vidareutveckla arbetet med förskolans läroplan. Satsningar har genomförts bl.a. i form av tre pedagogiska nätverk, högskoleutbildning i pedagogisk dokumentation och olika former av handledning. Alla förskollärare har 4-5 timmar per vecka för planering och reflektion.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förskoleenheterna på Norrmalm har upprättat kvalitetsredovisningar för verksamheten där de följer upp och utvärderar den pedagogiska verksamheten.. Kvalitetsredovisningen ska vara framåtsyftande och ligga till grund för enhetens utvecklingsarbete och verksamhetsplanering.

Under hösten 2011 genomförde stadsdelsförvaltningen dialoger med ledningsgrupperna på varje enhet kring deras kvalitetsredovisningar. Dialoger har genomförts med förskolechefen, biträdande förskolechefen, pedagogiska ledare och arbetsplatsledare på varje förskoleenhet. Syftet med dialogerna har varit att tolka och analysera resultat och utvecklingsområden på varje enhet.

Förskoleenheterna på Norrmalm har dialoger och stor delaktighet bland medarbetarna i arbetet med verksamhetsplan och utvärdering. Detta sker bland annat vid arbetsplatsträffar, utvärderingsdagar, möten med arbetslag och skriftliga utvärderingar från arbetslagen.

Enheterna har under året arbetat med stadens indikator för självvärdering för lärande och utveckling och alla arbetslag har bedömt sin verksamhet utifrån stadens gemensamma indikator. Indikatorn har arbetats fram för att förskolorna ska bedöma huvudprocessen med barns lärande och inte bara förutsättningarna.

Alla arbetslag på förskolorna har under maj och juni 2011 använt sig av ett självvärderingsunderlag för att följa upp och utvärdera verksamheten.

Nämndmål och indikatorer år 2011

Alla förskolebarn har möjligheter till utveckling och lärande i en stimulerande och trygg miljö.

De uppföljningar, självvärderingar, utvärderingar och inspektioner som genomförts under 2011 visar att Norrmalms förskolor håller en hög kvalitet och i hög grad uppfyller målen i läroplanen för förskolan och de kommunala styrdokumenterna.

Under 2011 har alla förskolor arbetat med att utveckla verksamheten utifrån resultaten i kvalitetsredovisningen för 2010. De utvecklingsområden som har varit prioriterade under året är arbetet med att ge barnen möjlighet att utforska matematiska begrepp, att utforska naturvetenskapliga fenomen och föräldrasamverkan. Förskolorna har arbetat med att öka föräldrarnas delaktighet och inflytande genom föräldraråd och att utveckla kommunikationsformerna genom IT.

Norrmalms förskolor arbetar med barnen i projekt där barnens nyfikenhet och vilja att utforska uppmuntras. Barnen delas in i mindre projektgrupper där varje barn får utrymme att utforska och lära. Barnens lärande dokumenteras regelbundet i bl.a. bild och text. På enheterna har system tagits fram för att reflektera tillsammans med barnen om deras projektarbete. Förskolorna har utvecklat arbetet med att låta barnen reflektera över den pedagogiska dokumentationen genom att använda sig av olika sätt att reflektera individuellt och i grupp. Resultatet av arbetet är att barnen blir delaktiga och ser sitt eget lärande.

Dokumentationen beskriver lärprocesser och utmaningar men behöver än tydligare visa på kopplingen mellan barns lärande och de olika målen i läroplanen. Den pedagogiska dokumentationen behöver också vidareutvecklas ytterligare för att synliggöra progressionen i barns lärande.

I förskoleundersökningen år 2011 instämmer 77 % av föräldrarna att de känner sig insatta i förskolans pedagogiska verksamhet vilket är en ökning med 6 procentenheter jämfört med föregående år.

Under året har förskolorna vidareutvecklat arbetet inom områdena matematik och naturvetenskap. På förskolorna har ämnena varit en del i barnens projektarbeten och i förskolornas utvärderingar finns beskrivningar om att barnen är mer nyfikna på naturvetenskap och matematik. I förskoleundersökningen år 2011 instämmer 82 % av föräldrarna att deras barn får möjligheter att undersöka och utforska matematiska begrepp.

Stadens inspektörer bedömer att det finns en god samverkan mellan Norrmalms förskolor och föräldrarna. Samverkan sker bland annat genom föräldraråd, föräldramöten och utvecklingssamtal.

En sammanfattning av alla resultat visar att Norrmalms förskolors styrkor under år 2011 har varit följande:

- Barns inflytande
- Dokumentation av barns lärande
- Pedagogisk miljö
- Informationen till föräldrarna om mål och arbetssätt

Andelen förskollärare av antal anställda

Förskolorna på Norrmalm har en andel förskollärare på 52 % vilket är en minskning från förra årets resultat på 58 %. Denna utveckling ligger i linje med övriga staden där genomsnittet sjunkit under 2011.

Detta beror i huvudsak att förskoleverksamheten i staden är under kraftig utbyggnad samtidigt som det utbildas för få förskollärare på högskolor och universitet i Stockholmsområdet.

Även om andelen förskollärare sjunkit från år 2010 är det i relation till staden och landet en hög andel i stadsdelen. Den höga andelen förskollärare ger resultat i det pedagogiska arbetet, vilket är synligt i förskoleundersökningen, enheternas självvärdering av indikatorn och inspektionsrapporterna.

Under 2012 kommer förvaltningen och förskolenheterna arbeta för att utveckla nya strategier för öka andelen förskollärare.

Indikatorn för utveckling och lärande - Alla förskolebarn har möjligheter till utveckling och lärande i en stimulerande och trygg miljö.

Indikatorns områden utgår från läroplanen för förskolans målområde lärande och utveckling. Områden som är belysta i indikatorns kriterier är barns inflytande, pedagogiska miljöer, pedagogisk dokumentation, föräldrasamverkan samt kompetensutveckling för förskollärarna och barnskötarna relaterat till utvecklingsområdena.

Indikatorns olika områden besvaras utifrån en skala med sex kriteriebeskrivningar från 1 – 6. Kriterierna bygger på en progression där kvaliteten bedöms. Indikatorn och dess områden har skattats av alla arbetslag på Norrmalms stadsdelsnämnds kommunala förskolor. Resultaten har redovisats per arbetslag och per enhet för att sedan föras samman till stadsdelens resultat. Bedömningen av indikatorns olika kriterier och nivåer ska ses som ett stöd för att utveckla verksamheten.

Nedan redovisas resultatet av indikatorn för år 2011 och 2010.

Indikatorn för utveckling och lärande		2011	2010
1.	Pedagogiska miljöer och material för utveckling och lärande	4,0	4,0
2.	Skapande verksamhet, lek, bild, rörelse, sång, musik och drama och förutsättningar för dessa.	4,0	4,0
3.	Bygg och konstruktionslek	3,8	3,6
4.	Språkutveckling och kommunikativ förmåga	4,1	3,9
5.	Matematiskt och logiskt tänkande	3,5	3,1
6.	Förståelse för natur och naturvetenskapligt tänkande	3,8	3,5
Indikatorn resultat Norrmalms kommunala förskolor		3,9	3,7
Kommunalfullmäktiges årsmål		3,5	3,1

Förskolorna på Norrmalm når nämndens årsmål för indikatorn och har ett högre målvärde än kommunfullmäktiges årsmål. Det goda resultatet visar på en hög medvetenhet hos förskollärarna och barnskötarna vilket ger förutsättningar för en hög pedagogisk kvalitet i verksamheten.

De huvudsakliga utvecklingsområdena för stadsdelens kommunal förskolor utifrån indikatorns resultat är följande:

- Matematik och logiskt tänkande
- Förståelse för natur och naturvetenskapligt tänkande

Barnomsorgsgarantin

Förvaltningen och enheterna har lagt ner ett stort arbete under året för att uppfylla barnomsorgsgarantin. 2011 öppnande förskolan Brunnsmästaren med 60 nya platser. Totalt var det 134 fler barn inskrivna i verksamheterna 2011 jämfört med 2010.

År	Antal inskrivna barn ¹	Ökning	Ökning jämfört med år 2006
2007	1475	83	150
2008	1533	58	208
2009	1659	126	334
2010	1724	65	399
2011	1858	134	533

Barngruppernas storlek

Förskolorna har under året arbetat systematiskt för att minska barngruppernas storlek både med utgångspunkt från stadens mål men också för att skapa en högre kvalitet i den pedagogiska verksamheten. Det pedagogiska arbetet utgår från att dela upp barnen i mindre grupper i projekt, i den pedagogiska miljön och i olika aktiviteter. Indelningen av barnen i mindre grupper är ett pedagogiskt verktyg för att ha en god kvalitet i verksamheten.

Enheterna har satsat extra resurser på att öka personaltätheten vilket bekräftas av att antalet barn per anställd minskat till 4,6 år 2011 jämfört med 5 barn per anställd år 2010.

Stadsdelsförvaltningen och förskoleenheterna kommer att dokumentera och följa upp barngruppernas storlek och sammansättning mer systematiskt under 2012 än tidigare.

Under året har alla enheter arbetat målinriktat för att nå kommunfullmäktiges mål att minska antalet grupper med fler än 14 barn i 1-3 års grupper och 18 barn i 4-5 års grupper. Nedan redovisas resultatet andel barn i grupperna och att förskolorna når stadsdelsnämndens mål för år 2011.

Barngruppernas storlek – andel småbarnsgrupper som överstiger 14 barn respektive andel storbarnsgrupper som överstiger 18 barn

	VB 2010	T1 2011	T2 2011	VB 2011	Norrmalm SDF årsmål 2011
1-3 år	29 %	15 %	10 %	8 %	10 %
4-5 år	9 %	6 %	6 %	0 %	5 %

¹ Medelvärde utifrån antal barn inskrivna i BOSKO per den 31/3 och 30/9

Norrmalms livsmiljö är hållbar

Förskolorna har under året fortsatt sitt arbete med att arbeta med utforskandet kring kretslopp och naturvetenskap. Arbetet har resulterat i att barngrupperna på ett målinriktat arbetssätt utvecklat sin förståelse för hållbar utveckling.

Flertalet av enheternas förskolor har diskuterat påståendet och uppfyllandet på föräldraråd, föräldramöten och förskoleråd. Det föräldrarna belyser är att de i hög grad instämmer i arbetet med miljöfrågorna men att naturvetenskapliga fenomen saknas i verksamheten.

I förskoleundersökningen år 2011 instämmer 84 % av föräldrarna att förskolan ger deras barn möjlighet till lärande om miljöfrågor och naturvetenskapliga fenomen vilket är en ökning med 7 % från tidigare år.

Brukarna är nöjda med kulturaktiviteterna

I förskolan har barnen fått möjlighet att arbeta med olika uttrycksformer som bild, sång och drama. Stadsdelens kulturnätverk med representanter från förskolorna, stadsbiblioteket och samordnaren från förskole- och fritidsavdelningen har kontinuerligt träffats för att följa upp, utvärdera och utveckla arbetet med kultur för barn. I förskoleundersökningen är det 82 % av föräldrarna som instämmer i att förskolan ger deras barn möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande vilket är en ökning med 5 % från tidigare år.

Analys av resultat och bedömning av måluppfyllelsen utifrån läroplanens områden

Normer och värden

Förskolorna arbetar systematiskt med att stärka barnens självkänsla, att våga stå i centrum och att våga säga ifrån. Alla förskolor har arbetat med att ta fram lika-behandlingsplaner och förankrat dem bland pedagogerna.

Enligt förskoleundersökningen instämmer 91 % av föräldrarna att personalen på förskolan bemöter deras barn på ett respektfullt sätt. Det goda resultatet beror sannolikt på förskolornas arbete med värdegrunden, hög vuxentäthet och en hög andel välutbildade förskollärare och barnskötare.

Stor vikt läggs också vid säkerheten kring den fysiska miljön. Alla förskolor har barnsäkerhetsombud som träffas regelbundet och alla tillbud/skador anmäls till förvaltningen. Barnsäkerhetsombuden gör regelbundet barnsäkerhetsronder efter en särskild checklista.

Det finns ett väl utvecklat arbetssätt kring barn i behov av särskilt stöd. Förskolorna kartlägger barnen genom att arbeta fram ett pedagogiskt utlåtande och sedan ett åtgärdsprogram för att klargöra vilken typ av extra stöd barnet behöver.

På stadsdelen finns det nätverk och utbildningar för de personer som arbetar med barn i behov av särskilt stöd vilket sker i samarbetet med Framnäs stödteam. Både den statliga skolinspektionen och stadens förskolinspektörer bedömer att det systematiska arbetet med barn i behov av särskilt stöd lett till en hög målluppfyllelse. Förhållningssättet till barn i behov är att de ska inkluderas i den ordinarie verksamheten och erhålla förskola på lika villkor.

Flertalet av Norrmalms förskolor har utvecklat ett medvetet arbetssätt för att arbeta med genus och jämställdhet. 92 % av föräldrarna på Norrmalm instämmer helt i förskoleundersökningens påstående ”i förskolan ges pojkar och flickor lika möjligheter att utvecklas”. Resultatet för alla stadens kommunala förskolor är 86 %. Resultatet visar på en hög medvetenhet och bra kommunikation från förskolorna om deras arbete med genus och jämställdhet. Utifrån enheternas bedömningsunderlag och skolinspektionens tillsyn framgår det att området behöver vidareutvecklas och säkras för att nivån ska vara jämn och hög på alla förskolor på Norrmalm.

Under året har alla enheter arbetat med sina likabehandlingsplaner för att säkerställa att de uppfyller lagstiftningens krav. Detta medför att alla enheter, förskolor och avdelningar i dag har väl genomarbetade planer som revideras en gång om året. I enheternas kvalitetsredovisning för år 2011 har arbetet med likabehandlingsplanen redovisats. Resultatet i förskoleundersökningen bekräftar det förbyggande arbetet och målet har uppfyllts då 88 % av föräldrarna instämmer helt i, att deras barn känner sig tryggt i förskolan.

Flera förskolor arbetar systematiskt och når hög målluppfyllelse i arbetet med natur, miljö och ekologiskt förhållningssätt. Flera förskolor är certifierade enligt Grön flagg. Detta goda arbete bekräftas i stadens förskoleinspektions rapport. Även i förskoleundersökningen instämmer 84 % av föräldrarna i att barnen ges möjlighet till lärande om miljöfrågor och naturvetenskapliga fenomen vilket är en ökning med sju procentenheter jämfört med 2010.

Utveckling och lärande

Verksamheten på förskolorna präglas av en modern barn- och kunskapssyn där utforskandet, nyfikenheten och lusten att lära utgör grunden för det pedagogiska arbetssättet. Förskolorna arbetar med barnen i mindre projektgrupper där varje barn får utrymme att utforska och lära. Barnens lärande dokumenteras regelbundet bland annat i bild, text och portfolio.

Förskolebarnen på Norrmalm har tillgång till en pedagogisk miljö med mötesplatser som inspirerar till lek och lärande anpassad efter barnens åldrar.

Personalen arbetar medvetet med att utveckla barnens språk och förmåga att kommunicera med andra. Förskolorna lägger stor vikt vid att stärka barnens identitet och deras förmåga att berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar. Förskolebarnen erbjuds många olika former av kulturaktiviteter både på den egna förskolan och genom besök på olika teatrar, stadsbiblioteket etc.

Förskolornas egna utvärderingar visar att barnen ges goda förutsättningar till utveckling och lärande och att verksamheterna har en hög grad av måluppfyllelse. Detta bekräftas av resultatet i årets förskoleundersökning. En viktig framgångsfaktor är att förskolorna under flera år systematiskt har arbetat utifrån ett utforskande arbetssätt och synliggörandet av barnens läroprocesser i den pedagogiska dokumentationen.

Norrmalms förskolor har gett verksamheten en mer pedagogisk inriktning genom att utveckla den pedagogiska dokumentationen och att arbeta med projekt där barnens nyfikenhet och vilja att utforska har tagits tillvara. Detta bekräftas i årets förskoleundersökning då 84 % av föräldrarna instämmer i att deras barns tankar och idéer tagits tillvara.

Utvecklingsarbetet med flerspråkiga barn i förskolan har fortgått under året för att skapa ett interkulturellt förhållningssätt i arbetet med de flerspråkiga barnen. För att utveckla arbetet med de flerspråkiga barnen har stadsdelen satsats på nätverk och fortbildning för förskollärare och barnskötarna. Det har funnits representanter från stadsdelen i stadens språknätverk som tagit med sig inspiration till arbetsgruppen som arbetar med frågan på stadsdelen. Utifrån stadens inspektion och den nationella tillsynen ser vi att detta arbete bör utvecklas för att stadsdelens förskolor ska ha en jämnare kvalitet i arbetet med de flerspråkiga barnen. En framgångsfaktor som måste lyftas in i mer grad är att använda föräldrarna som en resurs.

Barns inflytande

Förskolorna arbetar aktivt och medvetet med barns inflytande. Förskollärarna och barnskötarna är intresserade av och följer upp hur barnen upplever sin vardag. Pedagogerna är lyhörda, medforskande och observerar barnen i till exempel projektarbeten och barnintervjuer. Dessutom har alla förskolor på Norrmalm lagt ner ett stort arbete på att förbättra den pedagogiska innemiljön för att ge barnen möjligheter till egna val. Ett utvecklingsområde är skapa en utemiljö på förskolorna som ger barnen större inflytande.

Både förskoleundersökningen och enheternas egna bedömningar visar att Norrmalms förskolor i hög grad når målen för barns inflytande i verksamheten. Barnen har inflytande över sin vardag och kan själva påverka vad de vill göra i stor utsträckning. 87 % av föräldrarna instämmer i att deras barns tankar och idéer tas tillvara och 84 % instämmer i att förskolan stödjer deras barn i att ta egna initiativ och eget ansvar. Resultatet visar en hög måluppfyllelse av detta läroplansområde. Stadens inspektörers bedömer också att förskolorna har väl fungerande miljöer där barnen kan ta egna initiativ och att det finns utrymme för deras kreativitet.

Samverkan

Enheterna bedömer att man i hög grad lever upp till läroplanens intentioner när det gäller betydelsen av en nära och förtroendefull relation till barnens föräldrar.

Förskolornas och föräldrarnas bedömning är att inskolningen och introduktionen till förskolan fungerar mycket bra. Alla förskolor på Norrmalm använder sig av föräldraaktiv inskolning där föräldrarna och barnen är med i verksamheten under hela de första dagarna. Personalen upplever att detta ger föräldrarna en större insyn och förståelse för den pedagogiska verksamheten, vilket i sin tur ger en bra grund för det fortsatta samarbetet mellan förskola och hem. I förskoleundersökningen svarar 89 % att de instämmer med att de får ett bra bemötande från personalen på förskolan.

Föräldrarna har i förskoleråd uttryckt att de som helhet är nöjda med informationen från förskolan. I förskoleundersökningen år 2011 instämmer 88 % av föräldrarna att förskolan har informerat dem om målen och arbetssättet. Det som föräldrarna önskar är mer inflytande och delaktighet. Det finns också en önskan om att tydligare få en koppling till det individuella barnets utveckling och lärande.

Stadens inspektörer såg under sin inspektion att det fanns en mycket god samverkan mellan förskolan och hemmet. En slutsats och framgångsfaktor ett par förskolor lyfter fram för en lyckad föräldrasamverkan och för att stärka dialogen med föräldrarna är att presentera den pedagogiska dokumentationen på till exempel föräldramöten.

Föräldrar i stadsdelen har erbjudits föräldrastöd. KOMET, en förkortning för KOMmunikationsMETod, är ett utbildningsprogram som riktar sig till föräldrar och lärare. Målet är att lära ut verktyg som leder till mindre bråk och konflikter hemma och i skolan. Fem grupper har genomfört KOMET år 2011 med 5-7 deltagande familjer i varje grupp.

Förvaltningen har även samarbetat med Rädda Barnen kring att utveckla en samtalsserie - utveckla ditt föräldraskap - som 30 familjer deltagit. De insatser som genomförts kring föräldrastöd har varit mycket lyckade.

Åtgärder för utveckling och särskilda satsningar 2012

Norrmalms förskolor strävar efter att höja kvaliteten ytterligare med utgångspunkt från resultaten 2011, följande utvecklingsområden kommer att vara prioriterade under 2012.

1. Förståelse för natur och naturvetenskapligt tänkande

Inom ämnet natur och naturvetenskapligt tänkande behöver förskolorna lyfta in ämnen som fysik och kemi. Förskolorna ska utveckla sitt arbete med att experimentera och utforska tillsammans med barnen utifrån ett naturvetenskapligt tänkande för att förstå orsakssammanhang. Föreläsningar, utbildningar och särskilda satsningar kommer att genomföras för att öka medarbetarnas kompetens inom detta område.

2. Matematiskt och logiskt tänkande

Med utgångspunkt från läroplanens tydligare skrivningar och mål om matematik och logiskt tänkande kommer förskolorna att arbeta mer medvetet med dessa områden. En del i detta är att bättre tolka barnens lärprocesser utifrån den pedagogiska dokumentationen.

3. Språk och kommunikation

Inom området språk och kommunikation kommer förskolorna att dels vidareutveckla arbetet med de flerspråkiga barnen och de arbetsätt som finns i stadsdelens riktlinjer men även språkutveckling i stort.

4. Föräldrasamverkan

Under 2012 kommer förskolor och förvaltningen att fortsätta satsningen med att utveckla formerna för föräldrasamverkan. Utvecklingsarbetet kommer att fokusera på föräldrarnas delaktighet och inflytande bl.a. genom en vidareutveckling av enheternas föräldraråd eller förskoleråd. Kommunikationen med föräldrarna ska utvecklas med stöd av IT.